

Két nap alatt 20 ezer javítás

Mennyi ötlet, mennyi eredetiség szükséges egyetlen, 5 perces reklámfilm készítéséhez is! Sűrűtési készség, expresszivitás, dús fantázia és rajztudás. Mindennek birtokában volt Temessi Miklós, az Alba mosópasztát propagálni hivatott kisfilm készítője, olyannyira, hogy — amint megtudtuk a vele való interjú kapcsán — e filmnek egy török verzióját is megrendelték tőle.

Könnyebb vagy nehezebb műfaj-e a rajzos kisfilm az úgynevezett natúrfilmeknél? Erre a kérdésre keresett feleletet a televízió szerda esti műsorának összeállítója, mikor három kisfilm-alkotót mutatott be „egycsokorban”. Különösen a *Homo faber* című, szellemes, gunyoros hangvételű kisfilm alkotója, Szabó Sípós Tamás volt láthatóan elemében, aki a mai ember — elemekkel játszó kedvét vette tűz alá, s a nevetetés szándéka valamiféle, mindennemű didaktikától mentes, friss humánnummal ötvöződött nála: a kisfilm többek között markáns figyelemzértés az atomháború örültjei felé is...

A legifjabb kisfilm-rendező, a 24 éves *Jankovich Marcell* faggatása közben különös, „bűvilági” sitergés-rohogás támadt a képernyőn. A jámbor néző első pillanatra ezt a jelenséget is valamiféle, sajátos trükknek vélte — tekintve, hogy épp a rajzfilmek trükkös fogásairól volt szó a közbeiktatott interjúban —, de csakhamar kiderült, hogy a televízió szándéka ellenére „élvezhetők” a zürzavart: *Áramik kapcsolódás* történt Pesten... A hasznos, tanulságos nevetetés *Áramába* — ennek ellenére is okosan fanyar iróniával kapcsol be bennünket a fiatal rendező *Gusztáv, a szalmaövegy* című alkotása.

D. E.

Lapunk december 29-i számában egy levélírónk panasznának adott hangot „Furcsa ünnepi szolgálat” címmel. Szóvártattuk, hogy a lakosság ügyeletjellegű szolgálatot vár a GELKA-szerviz karácsonyi munkájától, de a javítani valók sokasága miatt ennek a várakozásnak nem felelt meg. Cikkünkre Kozma György, a Gépipari Elektromos Karbantartó Vállalat igazgatója levélben válaszolt és többek között a következőket írta:

„Ismeretes, hogy az év végi ünnepek előtt — különös tekintettel az OTP hitelkiosztására — sokan vásároltak készülékeket, s ez megnövelte a szervizek munkáját is. Ismeretes az is, hogy az érvényben levő rendeletek szerint a szervizek a készülékeket általában nyolc napon belül kötelesek megjavítani. Tudtuk azt, hogy a családok azért vásároltak televíziót, vagy rádiót, hogy azzal már a karácsonyi, ünnepi műsort is élvezhessék. Ezért döntött úgy vállalatunk, hogy még az ünnepek alatt is berendeli műszeréseit, a bejelentett készülékek javítására. Erről sajtótájékoztatón értesítettük a

lakosságot. Már akkor hangsúlyoztuk, hogy az ünnepi munkát alatt nem soronkívüli javításokat végzünk, hanem a szervezettek folyamatos munkáját biztosítjuk. Senki sem gondolhatja, hogy akinek december 25-én reggel romlik el a televíziója, talán rangidősebb ügyfelünk lenne, mint akinek már két-három, vagy négy napja javításra vár a készüléke és szintén szeretné a műsort nézni. Vállalatunk egyébként nem ünnepi szolgálatot, hanem ünnepi műszakot ígért az előfizetőknek, ezt bizonyítják a sajtóban, rádióban és televízióban megjelent hirdetéseink.

Az ország területén összesen 57 szervizben tartottunk ünnepi műszakot és műszeréseink 20 ezer készüléket javítottak meg. Ehhez a szolgálathoz sem felsőbb utasítást nem kaptunk, sem külön bérleletet, a lakosság érdekében saját erőforrásaink figyelembevételével önként szerveztük meg a munkát. Amikor mások pihentek, a mi műszeréseink két napon keresztül családajuktól távol töltötték a szeretet ünnepeit.”

ÚJ KÖNYVEK

VALÓSÁG ÉS VÍZIÓ

Szirmai Károly: *A csend víziói*

Szirmai Károly jugoszláviai magyar író. Neve és munkássága nálunk a nagyközönség körében úgyszólván teljesen ismeretlen. Hazájában azonban népszerű és tekintélyes író; új könyvének megjelenését, mint a

jugoszláviai magyar könyvkiadás piros betűs ünnepét köszöntötték a kritika. Nem véletlenül. Az író tavaly ünnepelte hetvenötödik születésnapját, negyvenéves írói múlt áll mögötte, az új kötet ennek a nagyformátumú életműnek a termékeiből ad igényes és színvonalas válogatást. Illedő tehát, hogy erről a jelentős könyvről, Szirmai Károly munkásságáról mi is tájékozódjunk olvasóinkat. Az író életműve ugyanis nyilván *szerves része* a magyar irodalomnak, s talán az sem jelentéktelen, hogy munkásságának szegedi vonatkozása is van. Annak idején, 1943-ban a szegedi *Délvidéki Szemle* közölte az író nagy tanulmányát Kosztolányi Dezsről. *A halál költője* címmel.

Milyen író Szirmai Károly? *Tehetséges, roppant eredeti, karakterisztikus, írásművésze senkire sem hasonlítható.* Már maga a cím is, *A csend víziói* egy különleges világgal való találkozást ígér. Felületesen tekintve úgy tűnik, Szirmai novelláiban ez a vízió, a látomás, a fantasztikum annyira előtérbe kerül, hogy szinte már nem is nevezhetjük realista írónak. Legtöbb szereplőjének például neve sincs, s amikor van, a hősről magáról ezenkívül akkor is roppant keveset tudunk meg, foglalkozásáról, társadalmi helyzetéről nem közöl adatokat az író. A környezet, a világ, amelyben ezek a különös hősök élnek, nem kevésbé különös. Az utcák, a városok kihaltak, sehol egy ember, s a hétköznapok megszokott lámája helyett kietlen, sivár és félelmetes csend borítja be ezeket a helyeket. Mintha a mindennapok valóságát eltűnt volna ezekből az írásokból. Az első novella, amelyet a kötet tartalmaz, 1927-ben íródott, az utolsó 1964-ben. Mennyi minden történt ebben az időben a világban és az író hazájában is! Véres és kegyetlen elnyomás, még véresebb, s még kegyetlenebb háború. S aztán jött a felszabadulás, a szocializmus építése. Ez a valóság csak utalásokkal szerepel a kötetben. Egy-egy jelzésszerű hivatkozást olvashatunk a háborúról, a bombázásokról, de többet semmit. A nagy társadalmi, politikai konfliktusok nem kaptak helyet ezekben a novellákban.

S mégis, mindennek ellenére sem mondhatjuk, hogy Szirmai írásművészetét nem a valóság ihleti.

Amikor 1929-ben megjelent a 22 éves Moravia első regénye, *A közönyösök*, az illegális kommunista sajtó nagy elismeréssel köszöntötte. Az olasz fasiszták viszont felforgatóknak minősítették. A könyv nyomán támadt vihar miatt a szerzőnek végül is el kellett hagynia hazáját.

Pedig a könyv nem politikai témájú, sőt látszatra még társadalmi kérdéseket sem érint. Moravia az Ardeno családról beszél ebben a könyvében, ennek a családnak hétköznapjait, magánéletét meséli el. Miért vált mégis ilyen vihart kavargó alkotássá? A fasiszta propaganda abban az időben tele szájjal hirdette, hogy az olasz birodalom alapja a tisztá, egészséges család. Moravia ezzel a hazugsággal száll szembe, s anélkül, hogy direkt politikai kérdéseket érintett volna, antifasisztává vált. Regényében mondta el, hogy az olasz polgári család elvesztette erkölcsi értékeit és elemi tisztességét.

A film, amely Francesco Maselli rendezésében készült, hűen a regény mondanivalójához, erőteljesen

A közönyösök Uj filmek

rajzolta meg a közönyt, az érdektelenséget, az akarathányát, amely nemcsak hogy egyszerűen erkölcsösen volt, de alapjává vált annak, hogy Olaszországban győzhessen a fasiszmus. Bár mennyire is a magánélet eseményei körében maradt tehát a film, politikai tendenciái világosak. S nemcsak a múltra, a mára vonatkoztatva is. A közel negyven év előtti idöket a filmen ugyanis csak néhány jelzés érzékelteti. A rendező azzal, hogy a kort nem konkretizálta túlságosan erősen, a mondanivalót általánosabb érvényűvé emelte, s tulajdonképpen azt sugalmazta, hogy mindig, amit közöl, a mai Olaszországra is érvényes.

A filmnek öt szereplője van. Mariagracia, az öregedő asszony, Leo, a szeretője, a pénzvilág hatalmának képviselője, aki később Carlát,

Mariagracia lányát is elcsábítja és Lisa, Leo volt szeretője, aki Mariagracia fiát, Michélet cipeli ágyába, hogy megvigasztalódjék Leo hűtlensége miatt.

Ez így, töményen, visszataszító. S kétségtelenül az a film, ami: roppant intenzívással közvetíti a mondanivalót, Moravia elítélő kritikáját. Nagy szerepe van ebben a film kitűnő szereplőgárdájának. Főképpen a világhíres Paulette Goddardnak (Mariagracia) és a most is gyönyörű Claudia Cardinale-nak (Carla). Hasonlóan színvonalas színészi munkát látunk a többiekől, Shelley Winters-től (Lisa), s a fiatal kubai színésztől, Thomas Milian-tól (Michele) és Rod Steiger-től (Leo), akit nemrégiben a *Kezek* a város felett című filmből ismerhetett meg a magyar közönség.

Ö. L.

Ötödikesek voltak

Nem lehet megrendülés, fájdalmasan vésztyjóslo zedőbenet és ökölboszoruló kez nélkül végignézni ezt a jugoszláv filmet. Írója és rendezője, Milenko Srbc hiteles történelmi anyagot dolgozott fel. Egy jugoszláv kisvárosban, Kragujevacban a németek példát statuáltak: kivégezték a város férfi lakosságának zömét, köztük a gimnázium V. osztályának tanulóit is. A téma maga nem új, de a történelmi hitelesség súlyával mégis kelő hatást tud kelteni: igazi antifasiszta alkotás. Sajnos, az író alapjában véve kevés eseménytörténettel rendelkezik, így a filmben különböző zenei és operatőri fogásokkal kellett és lehetett a hézagok részek drámaiságát megteremtteni. Dusan Radic

széleskörűen megőrkítése mellett egy másik szálát is vezet — talán éppen a kevés történetiség miatt —, az osztályfőnök és diákjai egymásra találását. Tulajdonképpen csupán ez az eseményvonal különbözteti meg Srbc munkáját a dokumentumfilmtől! A főbb szerepeket D. Popovic, S. Ilic, N. Pataki és G. Pomorisac alakítják. Parallel szinkrontársaik Szakáts Miklós, Kepessi József, Nádasokly és Myrtil és Kozák András.

N. I.

Tanszékvezetők találkozója a főiskolán

A Szegedi Tanárképző Főiskola Tanácsa az új oktatási félév megkezdése alkalmából baráti találkozót rendezett a főiskola tanszékvezetői és a város párt-, állami vezetői részére. A találkozón részt vett Sípós Géza elvtárs, az MSZMP Szeged városi bizottságának titkára és dr. Biczó György elvtárs, Szeged m. j. városi tanácsa vb elnöke is, valamint a városi pártbizottság és a városi tanács végrehajtó bizottságának más képviselői.

Dr. Csukás István elvtárs, a főiskola igazgatója fogadta a találkozót résztvevőit, akik több órán át, hosszan, kötetlen közvetlenséggel beszélgettek a főiskola életének időszerű kérdéseiről.

Ezermester halászkok

Barkácsoló ezermesterek is vannak a Szegedi Kossuth Halászlái Szövetkezet tagjai között, akik egy kivesszőfélében levő szakma fortélyait sajátították el. Ilyen például ifjú Gercsó András algyői halász és Siha Sándor nyugdíjas szövetkezeti tag. Öt-honukban kis műhelyt rendeztek be, s a téli hónapokban ladikokat ácsolnak feyődeszkából. Méretre, formára ugyanúgy csinálják a halászcsonakokat, mint régebben, de már valamit észszerűsítettek, hogy „gyárt-

mányaik” praktikusabbak legyenek. A ladik alján egy kis rekeszt készítenek, tárolóhelyet képeznek ki. Ebbe gyűjtik majd össze ellenőrző körútjuk során a vassákból kikérülő zsákmányt. A halászlái holt szegedben körülbelül tíz ladikot állítanak össze, a régiéket kiseljétezik, eladják a nádaratóknak, a vesszővágóknak. Az újakra a szövetkezettől motort kapnak, hogy gyorsabban bejárassák területeket, eredményesebb legyen a munkájuk.

Fiata'ok, jelentkezzetek

vájártanulónak

a MECSEKI SZENBANYASZATI TRÖSZTHÖZ.

Felvételi feltételek:

8 általános iskolai végzettség, életkor 14 évtől 16 éves korig!

Érdeklődni lehet levélben, vagy személyesen. Részletes tájékoztatást ad a tröszt személyzeti osztálya (Pécs, Déryné u. 9.), vagy az 501-es Vájártanuló Intézet Igazgatósa, Komló, Ságvári E. u.

x K 31

Szélesedik az olvasómozgalom

A szakszervezeti könyvtárak 560 000 beiratkozott olvasót tartanak nyilván, s 1965-ben több mint kilencmillió példányt kölcsönöztek az üzemek, vállalatok, hivatalok dolgozóinak. A könyvkedvelők tábora azonban ennél jóval szélesebb, mintegy 200 000 fizikai munkás ugyanis a tanácsi könyvtárakat látogatja, s egyéni könyvvásárlások útján is évről évre szélesedik az olvasómozgalom. Üzemi terjesztés útján például évente több mint 130 millió forint értékű könyv talál gazdára. (MTI)

Felhívás!

Az elfekvő készletek értékesítése nyereségnövelő hatású. Hirdesse felesleges készleteit a

„Figyelő”

kereslet-kínálat rovatában

„FIGYELŐ” KIADÓHIVATALA
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 139-292

ÖKRÖS LÁSZLÓ